Ч. 102. (601.) Львів, середа дня 16. мая 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

Політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3). Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	34 фр.

Хромаюче порівнане

„Буковина“ робить „офензиву“. Очевидно, що не проти правительства, що нас хоче видати в руки Полякам — бо деж-би „Буковина“ могла коли зворохобитись проти „Hohe Regierung“? А так само проти Поляків, бо те — правдою а Богом кажучи — для „автохтонної“ Буковини стільки, що Гекуба. Що там „політиків“ тогобіч Черемошу може обходити, що діє ся з якимись там „галицькими уніятами“? Вониж ніколи не хотіли з тими „уніятами“ мати нічого спільного, сепарувались від них всіми можливими „автохтонними“ способами, навіть такого знатуралізованого „уніята“ як др. Смаль-Стоцький не пошанували, але мимо всіх його заслуг для Буковини висадили його з сідла, аби в місце сего народного робітника посадити „на сана“ спритного політичного карієриста. Але робить тепер „Буковина“ офензиву проти т. зв. „опозиції“. Число за числом орґану п. Василька, підписуваного Богом духа винним паном Спенулом, приносить крім всяких ґратуляційних депеш п. Василька до ріжних високопоставлених осіб з нагоди всяких родинних сьвят (се є „висша“ політика!) та крім ґратуляційних письм, які знов п. Василько одержує з нагоди якого-там сьвята від своїх вдячних клієнтів — ще й постійні напасти на „опозицію“. Всяка нагода і всяка критика до сего добра.

От в останнім числі знов є новий атак на „опозицію“ — тим разом з нагоди кризи німецько-польської, викликаної скликанем парляменту. Виводить ся в „Буковині“ (статя „Дві політичні кризи), що заграничні події перевернули горі дном пляни правительства що до уладнаня внутрішних справ нашої держави — так само як огляд на утворене польської держави споводував заповіджене вилученя Галичини. Се має бути перша анальоґія.

Друга анальоґія має лежати в тім, що так Українці перед 4. падолиста м. р., як Німці і Поляки перед рішенем про скликане парляменту мали корисні для себе обітниці правительства — Українці щодо поділу Галичини, Німці і Поляки що до її вилученя. Третя анальоґія лежить в тім, що провідники так Українців, як Німців і Поляків витягли політичні консеквенції і.... уступили.

Ту одначе кінчить ся анальоґія, а зачинає ть ся розбіжність ліній і скроєне „Буковиною“ для цілий п. Василька порівнане. Ото Німці і Поляки не приняли до відома резиґнації не повинно піддурених провідників і сі остали на своїх позиціях. Инакше поступили Українці. Ось як розриває ризи „Буковина“ над сим невдячним народом:

„Ані др. К. Левицький, ані п. Василько не мали причини уступати зі свого політичного становиша задля почутя одвічальности за який політичний промах так само, як не було такої причини і нікому й в голову се не прийшло у відношеню до п. п. Ґроса та Білінського. Оба українські провідники від довгого ряду місяців були авторизовані пок. ґр. Штірком заявити репрезентованим ними українським політичним тілам, що буде сповнене українське домаганє поділу Галичини і їх віри в се не дезавував ніякий нельояльний акт зі сторони кабінету ґр. Штірка. Вони були заскочені на рівні з усім українським загалом наглим кроком дня 4. падолиста. Чого не допустив ся був за час довгих місяців ґр. Штірк, від коли почало було оббивати ся об вуха польське жаданє відокремленя Галичини, того доказав за перший тиждень свого п513ованя др. Кербер, поступивши собі надто наскрізь нельояльно супроти українського представництва, бо навіть не повідомив його про намірений акт перед його доконанєм. Вносячи однак свою резиґнацію, оба українскі політики в досадний спосіб задемонстрували проти політики кабінету д-ра Кербера, як особи стоячі на чолі української політики, даючи тим вираз почуваням усеї української нації і зазначуючи в той спосіб тяглість української політики: проти відокремленя, а за поділом Галичини. Так оцінила поступок українських провідників більшість українського представництва і весь український загал. Натомість оден відрівок українського представництва поставив себе до сеї справи в спосіб, який остане памятним зразком політичної мудрости в анналах української політики в Австрії.

„Отже перш за все згадана частина українського представництва не то що приняла до відомости резиґнацію свого голови, д-ра К. Левицького, але просто направила була свою політичну енерґію на вибілене особи д-ра Кербера, одвічальної на кождий спосіб за акт з 4. падолиста, а рядом з тим на поборюванє свого довголітного голови як і співчинного з ним посла Николая Василька, закидаючи їм ні менше ні більше як — зраду національних інтересів!.. Кость Левицький, а з окрема Василько, котрий вібито навіть мав жити в приязни з покійним ґр. Штірком, мовляв напевно мусіли знати про пляни правительства що до відокремленя, тільки умисне нічого „нам“ не сказали. Отже: Распни їх! За екзекуцію приняло ся „Українське Слово“ у своїх напасливих статях, які будучому історикови послужать як зразки воєнної психози, політичної гістерії.

Даремно старав ся п. Василько в своїй характеристиці ґрафа Штірка виказати, що тут розходить ся о маневр д-ра Кербера. Не помогло нішо й те, що міністер Гандль заявив таки навіч президії Укр. Парл. Репрезентації, що й йому нічого не було відомо про якийсь плян ґр. Штірка дотично відокремленя Галичини. „Ясна річ — розумували наші доморідні політики — Гандль хоче Василька і Левицького вибілити!“...

„Описана тут епізода з укр. політичного житя се одна з найприкрійших сторінок української політики в часі війни, яка так ярко відбиває ся в своїй наготі на тлі порівнаня з анальоґічними подіями серед політичних груп инших націй. Коли згадаємо те закукурічене, з яким т. зв. опозиція поставила ся була до важної в житю народа події, коли зважимо, що боротба проти обох найвизачнійших українських провідників в дальшій консеквенції потягнула за собою боротьбу проти Загальної Української Ради, одинокої репрезентантки національної солідарности Українців на зверх, а в ще дальшій консеквенції боротьбу проти всякої змоги скупленя національних сил (прим. розбите справи з'їзду українських нотаблів), то смутком переповняє ся серце кождого Українця, що свідомий великої хвилі, але й того, що ся велика хвиля застала ein kleines Geschlecht.“

Гаврило.

Ми навели довшу цитату з „Буковини“, аби наші читачі мали зразок її політичного розумованя. Від себе замітимо, що слідує:

Між становищем німецьких і польських а бувших українських провідників нема ніякої анальоґії, отже і неможливе ніяке порівнанє. А нема анальоґії з слідуючих причин: 1) Що робили Білінський і Ґрос, се робили вони як голови обох національних парляментарних заступництв, в порозуміню з ними, за їх відомостию і згодою.

Що-ж робили пп. Кость Левицький і Василько, те робили вони на власну руку, не питаючи укр. парляментарної репрезентації, іґноруючи її та відсуваючи її від контролі над своєю політикою. Т. зв. „Загальна Українська Рада“, а властиво її туловище, була лише параваном, потрібним для упозорованя громадянскости такої політики.

Якже були проби сотворити спільне посольське тіло для веденя політики, то саме п. Василько унеможливив його утворене.

Коли отже бувші укр. провідники самі, без відома галицької укр. пар. репрезентації вели політику, то самі за неї мусять одвічати, а не можуть вимагати, щоби за їх політику одвічали ті, кого вони від веденя політики відштовхували.

2) Незгідне з правдою, що „ніякий нельояльний акт з боку Штірка не дезавував віри“ бувших укр. провідників в його обітниці.

Зрештою знаменне, що ґр. Штірк обіцював поділ краю лише згаданим укр. провідникам, а як явились у него офіціяльно повні президії чи то укр. клюбу чи Загальної Української Ради — то він виразно запечував. мовби був намір поділити Галичину. Сеж саме заперечив виразно аж двічи сим президіям Бурян.

Супроти того ясне, кого піддурив Штірк. Але ясне і те, що хто давав себе так піддурювати, той не може бути провідником Українців — тим більше, коли не слухав осторог власних людий, але навпаки „нищив“ тих, хто задля народної справи підносив голос остороги.

3) „Буковина“ вмовляє в нас, що се не винен Штірк, але тільки Кербер. Ревеляції Білінського і німецького Союза давно розвіяли сю байку, видуману п. Васильком, щоби вибілити легкодушність бувш. українських провідників.

Навпаки: Кербер є противником вилученя Галачини. Се знаємо зі становиска пратії т. зв. осередка палати панів, котрої він один з проводирів. А хотячи справі вилученя помішати, він вставив в одідичений по Штірку акт слова „в законодатній дорозї“, що й припізнило — враз зі смертю цісаря — виконанє сего акту. Ми спитаємо одначе: чому „Буковина“ чіпаєть ся тільки Кербера, але чому вона мовчить про се, що Клям-Мартініц мав намір неконституційно перевести вилученє Галичини? І ще одно: Чому „Буковина“ перекручує слова барона Гандля? Він же не сказав, що йому нічо не було відомо про відокремлене Галичини — але навпаки: на запитане, чи Штірк не поручив йому випрацювати

поділ краю, заявив бар. Гандль що Штірк йому про намір поділу краю ніколи не згадував, а тільки перед самою смертію заповів йому, що в справі Галичини в короткім часі зайдуть важні факти“, що й уявилось актом з 4. падолиста м. р. Такою то правдою живе „Буковина“ і її політика.

Ми не тикали би всіх тих справ ще раз, якби не виволікала їх на світло дня друга сторона. Колк-ж нас тягнесь за язик, не можемо мовчати. Годі нам глядіти спокійно, як раз-враз вводить ся публику в блуд задля особистих амбіций політично провинивщих ся одиниць і як раз-враз є намаганя ввести заколот в наші посольські круги і нашу теперішну політику.

Погребане справи відокремленя Галичини?

Моравська „Oesterreichsche Morgenzeitung“ доносить з Відня, що клюб польських людових послів, котрий вже попередно заявив, що справі відокремленя Галичини не приписує особлившого значіня, зумів тепер позискати також инші сторонництва в польськім колі для того становища. Висловом тої зміни положеня в польськім колі буде внесене котре має бути предложене в пленум кола в понеділок 14. с. м., по думці котрого польське коло заявить, що справа відокремленя Галичини не є вже актуальна. „Oesterr. Morgenztg“ додає від себе, що принятє того внесеня буде означати оконечне погребане тої справи.

Неясне становище польської ради стану.

Польська суспільність в королівстві розчарована що до ради стану. Сподівали ся, що вона возьме керму краю в свої руки і буде справді правительством, як кожде инше, тимчасом рада стану доси не має ще жадної власти. В наслідок того на засіданю ради стану в дни 6. цвітня принято і відтак предложено окупаційним властям засадничу деклякацію, яка вказує на конечність піддати ревізії відношене обох осередних держав до ради стану, бо в суспільности росте занепокоєнє задля того, що ситуація в Польщі від 5. листопада не підпала жадній зміні. Рада стану домагає ся: негайного рішеня справи польської армії, віддання в руки ради стану шкільництва і судівництва, признаня органам ради стану участи в справі апровізації краю, права інґеренції при реквізиціях, запевненя свобідної комунікації особистої і почтової між обома окупаціями, поширеня діяльности ради стану на решту польського королівства і часть Литви (?) необнятої безпосередною военною діяльністю, введеня в житє польської адміністрації, признаня польської держави за самостійний підмет міжнародного права, признаня раді стану права висилати і приймати леґації в зносинах з державами союзними й невтральними, та покликаня за згодою ради стану реґента.

З України.

До київського ґубернського виконуючого комітету, що справляє в ґубернії тимчасову власть, вибрано переважно самих свідомих Українців, відомих громадських діячів. І так заступником предсідателя комітету став Дмитро Дорошенко, а членами комітету: проф. М. Грушевський, В. Корольов, М. Стасюк, В. Сахновський, М. Синицький, А. Сербиненко, П. Понятенко, Х. Барановський, О. Степаненко, В. Шульгин, Д. Антонович, А. Красовський, П. Линниченко і инші.

Війна.

Баварський король в головній кватирі.

МОНАХІЯ (Ткб.) Баварський король Людвик повернув з двотижневої подорожі. Відвідини, зложені у великій головній кватирі, дали знов нагоду до устної виміни думок з цісарем, Гінденбурґом і Людендорфом, котра під враженем добрих відомостий про корисне відпертє упертих зусиль Французів і Анґлійців задля переломаня нашого фронту, як також про славні діла підводних суден, була напіхнана сильним довірєм в дальший хід справ. В кілька днів опісля цісар ревізитував короля в Людвіксгеге.

Уступлене міністра війни Ґучкова.

ПЕТРОГРАД. (Ткб.) Міністер війни Ґучков уступив. Про причину свого уступленя написав він так до премєра кн. Львова: Супроти военних відносин, серед яких найшла ся правительственна власть, а з окрема повага міністра війни і маринарки перед військом і фльотою, відносин, котрих не можу змінити, а котрі можуть спровадити зловіщі наслідки для оборони свободи, а навіть істнованя Росії, не можу дальше займати уряду міністра війни і ділити відвічальність за тяжкий гріх, якого допускають ся люди супроти вітчини.

Недостача підстав до мирових переговорів.

ХРИСТІЯНІЯ. (Ткб.) „Tidens Tegn“ подає звіт з розмови з Вандервельдом, який заявив, що штокгольмська конференція позбавлена політичного значіня, бо Бельґійці, Французи й Анґлійці не прибудуть на неї. Се, що Франція має дістати Альзацію і Льотаринґію, а Італія Трентіно, не є анексією, лише усуненем анексії і відплатою за попередну анексію. Поки противник сего не признає, нема підстави до мирових переговорів.

Виконавча комісія французької соціялістичної партії не уділить жадному з французьких націоналістів мандату до свого представництва в Штокгольмі. Міжнародна політика оказала ся безсильна, що до погашеня війни й уступила з поля. Належить ствердити відповідальність Німеччини й Австро Угорщини і признати їх правлїня за ворогів міжнародівки.

Практичність у вихованю.

В однім з попередних чисел „Українського Слова“ вказувало ся на потребу вихіснувати примусовий побут на чужині в напрямі придбаня фахового вихованя для нашої збіднілої молодіжи. Поручені там гадки викликують рефлексії з обсягу потреби практичнійшого вибразованя нашої молодіжи взагалі, з окрема по наших середних школах. Що найменше приготоване до практичного житя дає ґімназія, се річ загально звісна. Недостаток такого приготованя показує ся найбільше серед теперішних подій, сей брак буде виступати ще яркіше на будуче серед змінених обставин. Ще перед війною в нормальних умовинах бувало, що коли ученик по скінченю кількох кляс висшої ґімназії міг при протекції одержати посаду дієтаря, або підурядника при почті і зелізниці, то його однолітець з виділовою школою по укінченю промислових курсів перевисшав вкоротці поборами навіть урядника девятої ранґи. При тім перший мусів бояти ся своєї тіни, щоби не утратити місця, то другий засипаний офертами від ріжних інституцій мав свобідний вибір до кориснійших умовин праці. Також ученик з ґімназійною матурою далеко менше має виглядів на красшу будучність як його товариш реаліст. Навіть духово кориснійше розвиває ся реаліст чим ґімназист. Коли перший забиває собі мізки граматичними правилами старинних мертвих мов, щоби читати клясиків, то другий осягнув знане кількох живих мов, виправив руку і око, розвинув змисли обсервованя і комбінованя, набув значного засобу знаня, потрібного для будучого техніка, будучого творця матеріяльної культури і добробуту особистого і народнього. Тимто богато змислу має тутка приповідка, в якій проміняють ся радо двох фільософів за одного техніка. В житю нації на дорібку, змагаючої сотворити власну економічну структуру, технічні сили треба безумовно висше ставити від всяких инших. Потребу практичного вихованя слід би тепер розважити, і вже заздалегідь перевести після сего розміщене молодіже у середних школах. Коли реальна школа має тепер безумовно красші шанси розвою чим ґімназія, то треба би заздалегідь поробити заходи коло основаня українських реальних шкіл, в першій мірі негайно подбати про основане такої школи у Львові.

Голоси краю.

З Равщини пишуть нам: Цілий равський повіт — а маємо на оці український загал, — під сю пору справдї „забутий Богом і людьми“. Спить собі здоров сном праведних і снить про лучшу долю на тім світі... Бо помянувши те, що знищений ураґаном военного страхітя, яке на захід, а опісля на схід пройшло над ним як чорна хмара, — не живе а животіє, тай те, що компетентні до сего ц. к. власти навіть не думають поліпшити його долї та облекшити його лихолітя, — він надто ще забутий і своїми, що хоч і моглиб йому помогти коли не матеріяльно, то бодай піднести його духа, нічого не роблять для добра ближнього — рідного брата.

Ті „свої“, се провідники равських Українців, що перед війною займали ся були ревно освідомлюванем Равщини та моральним піддвигненем народа.

Саме місто Рава р. стоїть в більшій части як стояло перед війною — з виїмком хиба кількох домів. Се камениця, де містила ся перед війною Спілка „Народний Дім“, власний дім кредитового Т-ва „Віра“, — і кілька жидівських хат; се все спалив ворог при своїм приході. Місто на загал жидівське. В меншости Українці й Поляки, що до числа майже рівні. Абсолютну більшість інтеліґенції становлять Українці. Одначе більшість з них годило ся би радше назвати Русинами 60. рр., бо вони — чи з висше наведених причин, чи з якогось забобонного страху не беруть ся за жадну національну роботу. В читальні „Просвіти“ двері і вікна забиті дошками, — народні робітники опустили її й ненавертають ся ніколи. Як сказано — робітників зостало ся мало, та все таки є й одиниці, що хоч мають спромогу працювати, тільки з нехотя не працюють.

З народних інституцій зачало роботу тільки Т-во кредитове „Віра“ — а 1. цвітня с. р. введено в житє „Безплатну повітову канцелярію правної поради“ при філії „Сільського Господаря“.

Так в Раві. А по селах? Там страшне знищене і нужда. Се ж один з повітів, що був тереном найбільших битв в Галичині, тож знищене зрозуміле. Вистарчить навести примір, що в однім тільки селі, Любичи камеральнїй, є спалених около 120 господарств а в Річках около 140! Заможнійші люди відбудували собі провізоричні „буди“, де вже перезимували в холоді одну зиму, та більша часть тиняє ся в комірнім і чекає — на запомогу...

А про ту запомогу оповідає ся, наче в казці або леґенді. Говорять, що одного гарного дня зїдуть ся „такі добрі пани“, спишуть, що кому пропало й знищило ся, тай будуть роздавати гроші. І справді ще в 1916 р. зїхали такі „пани“, богато списували, але не всїх, бо „не було часу“ (sic!) Були люди, що не могли доглотити ся до пана комісаря, а він не був ласкав запитати, чи всї записали свої военні школи, і побувши в селї один день, поїхав. Ті, що не „вписали ся“, внесли опісля просьби до старосттва в Раві р. (на весні 1916 р.!) — і дотепер не мають відповіди. Тай про тих, що їх списав добрий пан, нема чутки.

Чи ж не прошибає вас до кости отся важка іронія долї, ви, що чуєте ся Українцями? Чи не візьмете ся й тепер до роботи та не подбаєте самі про себе й про своїх братів, а спустите ся далї на чужу ласку?

Розумієть ся, що тепер можуть найбільше зробити священики, що мають спромогу спокійнійше, як хто, працювати. Тому звертаємо ся до них на отсїм місци з горячою просьбою, помочи своїм людям.

Духовні отцї равського повіту! Відновляйте і закладайте по селах „Кружки Сільського Господаря“, та подбайте, щоб вони списали шкоди военні наших селян на кождій області, та щоби подали їх до „Повітової канцелярії правних порад“ в Раві р. Де неможливо зорґанізувати тепер такого кружка, виберіть хоч одного чоловіка, щоб совісно зробив те діло. Наші сусіди вже давно зробили подібно тай дістали, що хотіли.

Домагаймо ся і ми того, до чого ми управнені на рівнї з другими! В противному разї оправдають ся наші „bracia“ тим, що ми самі навіть не були ласкаві подати того, що нам припало, отже й нічого нам не треба! Зробіть отже так, щоб до місяця були всї шкоди списані у „Повітовій Канцелярії“ де їх подасть ся, там де треба. Маємо головно на оці відбудову господарств, що є найбільш потрібне й пекуче. Хай причинять ся отже кождий свідомий син України до відбудови та відновленя упавшого господарства рідного краю. Хай не нарікає, що

нас кривдять, бо безділем самі себе кривдимо та даємо ворогам зброю в руки проти себе самих.

Не ридать, а добувать!

Ю. Р. А.

Часом прийдеш...

Часом прийдеш до мене в сні
зі смутком, та з журбою
і тихо скаржиш ся мині
і плачеш перед мною.
То знов замовкнеш, а відтак
по пресумній розмові
ідеш від мене серед мрак
без пращаня, без слова.

Прокинусь з сну! — Нічна пора
Зорями небо ткає.
Часом десь тілько декотра
з них затрямтить і кане.
Між ними місяць тихо йде,
та казку їм шепоче
і по одній з них спать веде,
хоч жадній спать не хочесь.
Десь біля мене стріл тріщить,
бурмоче між горами,
а наймною вклен дрожить
і молить ся листками.
Тоді мені так сумно тут
Туга квилить з журбою
І на Вкраїну мої йдуть
і плачуть за тобою.

В. Хронович

Жертви на фонд інвалідів УСС.
належить слати до Зем. Банку Гіпот. у Львові Підвале 7. на щадничу книжочку ч. 3066

НОВИНКИ

— **Відзначене Українця.** Семен Трусевич, студ. прав, тепер хорунжий при 89. п. п., який недавно був відзначений срібною медалю хоробрости II кл., одержав знова на днях бронзову медаль хоробрости I. кл. за хоробре поведене перед ворогом.

— **Комітет для привитаня Митроп. А гр. Шептицького у Львові** просить отсим о ласкаве безпроволочне донесене єму, де і під чиїм проводом повстали вже місцеві Комітети в ціли устроєня збірок на фонд ім нашого Митрополита для українських сиріт. Як що така орґанізація в деяких місцевостях до тепер не повстала, просимо наших передових Громадян, щоби зволили покликати її негайно до житя і нам про се звістили.

При сій нагоді подає ся до відома, що вже є готові бльочки по 1 кор. і по 10 сот. до збираня принагідних жертв на фонд. Чия ласка заняти ся такою збіркою, зволить зголосити ся, кілько і яких бльочків єму вислати (адресувати: о. В. Лициняк, Львів, ул. Домініканська 11, I. пов.).

Розуміє ся само собою, що замовляючий бере на себе личну відвічальність за всі бльочки, вислані на єго адресу. — За Комітет: Др. Ст. Федак.

— **Вісти з Тернополя.** До вчерашної новинки додаємо, що побудовані Росіянами лінії трамваєві йдуть на Загробелю, на микулинецке передмістє і за цвинтарем. — Кромі того доізнаємо ся, що посадником Тернополя є проф. Боднар та що в маґістраті урядують на українській мові.

— **З занятих українських областий** пишуть нам: В Холмщині витає нарід з великою радостю галицьких гр.-кат. військових куратів, де лиш появлять ся і горне ся на їх богослуженя і українські проповіди. В кількох місцях зложено з місцевої молодіжи добірні церковні хори. За українськими книжочками і молитвениками нарід рве ся. В загалі бажала би гутешна українське людність мати тривало своє давне богослужене і свою рідну просвіту. Однак наші приятелі докладають всіх сил і впливів, щоби до того за ніяку ціну не допустити. В Холмі подано до військового начальства просьбу о отворене української школи, але наші приятелі, представили там, що по за українською школою криє ся русофільство (!) і перепинили діло. В додатку постарали ся, що двох судових урядників, галицьких Українців, що сприяли сему рухови, перенесено звідси. Не дивуємо ся сим затіям, бож „горбатого й могила не виправить“, але дивно воно, що компетентні чинники не порозуміли справи і давались їм так поводувати.

— **З волинської границі** звіщають нам, що ґраничні волинські села Пульгани, Бушани, Житопіль, Дружкопіль і др. запросили з галицького боку стаціонованого там нашого уніятського військового курата, щоби в браку православних сьвященників сповняв їм в великий піст і великдень церковні прислуги. Весь нарід був одушевлений щирою привітливостю нашого сьвященика і його українською проповідю та заявляв голосно: нам насилано досі чужих батюшків, котрі проповідали лиш по московськи і котрих ми зовсім не розуміли, а тут почули слово боже в нашій рідній мові і побачили в сьвященику справдішного приятеля і отця, таких сьвященників раді би мати“. За сим витали і гостили його по всіх селах з найбільшою сердечностю. Чуємо, що по таких горячих проявах людности вислала команда представлене до міністерства краєвої оборони, щоби надано більше число уніятських сьвящеників на Волинь. Але чи стане ся воно так? Ми бачимо, що завдяки впливам наших приятелів вислано сюди навіть румунських сьвящеників з Буковини, котрі української мови не знали, коби лиш не Українців і не Уніятів! Та чи буде тепер красше розуміне наших справ?

— **„Наш найблизший сусід від сходу“.** Так називають тепер український нарід польські часописи: Ось „Ilustr. Kuryer Codzienny“ помістив під сим заголовком статю Волошиновського з „Dziennika Kijowskiego“, в якій читаємо: „В ряді національних справ найчільнійше місце заняла нині українська справа, справа народу, в межах російської держави — по корінних Росіянах — найчисленнійшого, народу, що ніколи не зрікав ся своїх національних прав, прав господаря краю, котрого живлоє стремліне до свободи було все знаменною цілою, котрий також перший за подувом свободи пробудив ся з примусового сну. Чого найблизшому сусідови від сходу маємо бажати? Передовсім поводженя в трудній, орґанізаційній, творчій праці. Таке зичливе відношене належить ся кождому сусідови, що на своїй землі будує нову хату. Але той наш сусід від сходу є для нас не тілько близьким сусідом: він кромі того сусід споріднений. Нас лучила з ним в історії спільна доля і недоля, ділили нераз криваві спори, але і лучність і спори мали характер родинних відносин (!), котрі в єдности становили сильну звязь, в спорах — глибоку рану. Бо звязків крови годі розірвати.

— Волошиновський підносить дальше, що хоч оба народи будуть стреміти до одноцілости в межах, то преці широкі пограничні паси братніх народів будуть мати мішане населене. Там мусить уложити ся спільне житє на основі запорук прав національних меншостий. Не забули на се Українці, і підносять ту справу на загальнім українськім зїзді в Київі, котрий станови щось в роді тимчасової української конституанти.

— **Страйк у висших наукових заведенях Варшави.** В звязи з арештованєм і побитєм кількох студентів варшавського університета і політехніки в днях 1. і 3 с. м. через німецьку поліцію — відбули ся академічні віча, на яких домагали ся увільненя арештованих і проклямовано маніфестаційний страйк. Академічна молодіж виступила солідарно і 5. мая спинено працю на університеті, політехниці, висших торговельних і наукових курсах та курсах урядників.

— **В Київі побоюють ся погромів.** Начальник київської міліції оголошує: Горожани! По місті кружать тривожні чутки, які денервують і непокоять вас. Одержую вісти про деякі особи, з докладним вказанєм адрес тих осіб і донесеня про намірені погромові зібраня. Наклику вас, горожани, до береженя спокою і видаю відповідні зарядженя. Тих всіх, що здавили в собі людяність і доси не зрозуміли обовязків горожанина та задумують довершити проступку, остерігаю і заявляю, що всякі проби будуть здержані з цілою строгістю, а вчинки будуть здавлені силою.

— **Німецький учений про польський атляс.** З приводу нового польського атляску Ромера виступив німецький учений, професор берлінського університета др. Альбрехт Пенк в „Tägliche Rundschau“ і каже між иншим, що коли Ромер бреславську реєнцію з ледви 3% польського населеня вчислює до теріторії польського населеня, то з такої самої точки погляду міг би Росіянин зачислити ціле Королівство польське до Росії, бо число Велико-Мало- і Білорусів виносить там 4.7%, а коли б Німець хотів думати так по всенімецьки, як Ромер по „всепольськи“, то зачислив би ціле королівство конґресове до Німеччини, тому що німецьке населенє осягнуло там вже 55%, отже дорівнує польському населеню в відношеню до цілої німецької держави.

— **Уступленє презеса Білінського.** На засіданю польського кола д. 14. с. м. заявив презес кола Біліньский, що складає гідність презеса, бо „не хотівби, не будучи послом до державної ради, наражувати кола на колізії з неприсутности презеса в посольській палаті“. Рівночасно складає Біліньский також гідність презеса Начального Народного Комітету.

— **Шевченкове сьвято в таборі українських збігців у Вольфсберґу** — устроєне виключно силами шкільної молодіжи, відбуло ся дня 6. мая с. р. при співучасти молодіжи шкільної, таборового населеня і інтеліґенції, та запрошених гостий.

Між иншими явили ся радник барон Отт з женою, ґраф Кристальник, староста буковинський Ходжакар і другі. В таборі повівають хоругви Саля таборової читальні, прибрана гарно зеленю, та прапорами, заповнилась по береги — молодіжю, жінками та старцями з над Дністра і Стрипи. На сцені, серед зелени і цвітів погрудє „Кобзаря“ (робота ґенерала Павлюка) гарно відбиває на тлі українського краєвиду. Електричні лямпи осонені папером відповідної краски, кидають гарні рефлекси на високе чоло ґенія, цвіти та дівчатка, які виступають в пестрих національних одягах. Настрій милий, а притім сьвяточний, поважний. Може се останнє сьвято в таборі — прошибає думка. Концерт, розпочав сьвяточною промовою дир. курсів Кабаровський, звертаючи увагу на значіне сьвята в сю велику хвилю, коли сповняють ся на Україні — пророчі слова Кобзаря:

„Не смійте ся чужі люди,
Встане Україна і розвіє тьму неволі
Світ правди засвітить
І помолять ся на волі — невольничі діти“.

Пояснив значінє Тараса для народу українського, зглядом якого є він батьком, учителем і пророком, та безмірну його любов України, яка нас підносить, загріває, та пориває до почину:

„Я так її — я так люблю
Мою Україну убогу
За неї душу погублю!“

Взивав молодіж і старших, щоби ішли слідами „Тараса“, в творах його шукали відради і вказівок, сповняли його зазив:

„Учіте ся брати мої, думайте, читайте,
І чужому научайтесь і свого не цурайтесь“.

Наука, праця, єдність — се дорога до ліпшої будучности! Промову закінчив окликом в честь Найяснішого Пана Карла I. ....

Наступали відтак дальші точки програми, а то співи, деклямації — відчит. Молодіж шкільна відспівала дуже удачно і гарно народні пісні (Вязанка українських пісень, Де срібнолентий... Загреми Дніпре, Ой Дніпре мій) переплітані вгоголошеними зі зрозумінєм і відчутєм деклямаціями (Верба Тараса, Завіщанє, Розрита могила) хори провадив учитель п. Федевич.

В відчиті про житє і твори „Кобзаря“ розвинув о. кат. Волянський — в прегарних порівнянях до теперішнього житя — образи терпіня та неутомимої праці ґенія для добра

свого народу, наводячи уривками важнійші твори. Дуже влучно напятнував перевернів, перекінчиків та національних неробів так між селянами як інтелїґенцією і взивав до згідної, спільної праці для добра народу — та слави України.

Сильне враження викликали наші „Думи“, відспівані п. Федевичем при бандурі в живім образі. У стіп постументу погрудя Тараса, серед зелени і цвітів розсипались мальовничо дівчатка в національних одягах. заслухані непорушимо в співі „бандуриста“. На сали тишина, а думки пливуть в старину нашої минувшости. Цілість концерту дуже гармонійна, а виконане можна сказати артистичне. Концерт закінчив ся образцем сценічним в двох відслонах „Віри Лебедової“, „Вінець на могилу Тараса“. Молодіж віддала ролї знаменито, а сильне враження викликала послідна сцена, в якій діти освічують свічками і вбирають цвітами могилу „Тараса“, а молитву над гробом вінчать піснею „Боже великий єдиний“. Плине тихонько, аде вниває в глуб серця... Оплески нагороджували виконавців по кождій точці програми, а запрошені гості не мали слів на висказане признаня і подиву для інтелїґенції нашої дітвори, справности, карности, та виконаня програми — а зборови учительському за висліди їх праці над молодіжю в таборі.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 16. мая 1917

Нині: 16. мая гр.-кат. Теодозія п., римо-**кат.** Івана.

Завтра: 17. мая гр.-кат. Палагії мч. римо-**кат.** Воз. Іс. Хр.

◯ **Концерт** військової музики 44. п. п. під батутою п. Янди дня 16. мая о годині 7 вечером в сали товариства ім. М. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5. уладжує український жіночий комітет помочи для ранених. По концерті товариські забави, буфет у власнім заряді. Вступ 1 К 99 с. за запрошенем. Хто не одержить запрошеня, зволить ласкаво зголосити ся в комітеті вул. Руська ч. 3 від год. 5—6 по пол. — Софія Олесницька, голова; Марія Олексинїва, секретарка. 2—2

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 15. мая.

На східнім і південно-східнім фронті:

Нема нічо до оповіщеня.

На італійськім фронті:

По тридневнім, арматнім приготованю в часї отрого неприятель від Тольмайн аж до моря увів в бій цїлі маси своїх гармат і метавок мін, розпочав ся вчера жаданий через союзників Італії новий наступ піхоти на нашу армію над Сочею. Неприятель рушив до приступу на фронті понад 40 км. широкім в богатих місцях. Найсильнїйшу борбу ведено в области Плява на Монте Санто на узгірях на схід Горицї в области Файтї Гріб і під Костанєвіцою. На численних точках терену борби неприятельські війська йдучі до приступу в глубоких рядах, лягали вже в огни вашої артилерії і скорострілів, особливо на Монте Сан Габрієльо неприятельські жовніри в цілковитій розсипції відкинули оруже і кинулись до втечі. Деинде Італійці посунули ся наперед, там приймала їх кроваво наша піхота, якої опору ніхто переломити не зможе і в борбі грудь об грудь випирала ворога.

В сей спосіб наші знищені стрілами рови на Файтї Гріб пять разів переходили з рук до рук, аж вкінци побідно вдержались на них оборонці. В деяких точках гонено неприятеля аж до його становищ.

Наші війська дня 14. с. м. в обороні, що знаменувала почуте сили — осягнули цілкови то успіх. Неприятель лишив в наших руках понад 1600 жовнірів і кілька скорострілів. Борба триває дальше.

Летуни наші бороли ся над тереном борби з численними неприятельськими налетами. Заступник офіцира Аріджі побіджує 1 раз у воздушній борбі. Стручено в воздушній борбі двох неприятельських летунів, а двох инших гарматним огнем.

В Каринтії і Тироли мала боєва діяльність.

Заступник шефа Генерального штабу
фільдмаршалок-поручник Ф. Гефер

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

Західний фронт:

Фронт пільного маршалка баварського наслїдн. престола Рупрехта:

Між Іперн а Арматіє жива діяльність артилерії. Приготовлені барабанним огнем англійські наступи над Скарпою і коло Монш не могли розвинути ся в нашім нищачім огни. На полудне і на схід від Бількур відперто кроваво ворожі приступи.

Фронт пруського наслїдника престола:

На численних відтинках фронту над Ен і Шампань зачала ся знов борба артилерії. Против становищ на узгірях на Шеман де Дям, на схід від Корміц і на північ від Просн спрямовано незвичайно сильний огонь. Ферма Ст. Берт на схід від форта де Мальмес була цїлию нових ворожих наступів. Дня 13. с. м. на узгірю 108 на північ від Сапіньоль чотирократні приступи Французів відкинено. Коло Але, на північ від Кравонель і на захід від гостинця Корбен Бер О Ба французькі частинні наступи були безуспішні. На схід від Мози неприятельські наступи, на село Блянс відперто.

У воздушній борбі стручено 6 неприятельських літаків поза німецькими лініями — один мусів опасти на нашім терені.

Східний фронт:

Нічо особливого.

Македонський фронт:

На північ від Монастиру і в луку Черни ведеть ся борба артилерії.

Перший генеральний квартирмайстер Людендорф

Видає і відвічає за ред.: д-р [illegible] Друкарня А. Гольдмана Львів, ул. Сикстуська 15

